

KONGSVINGER KOMMUNE

SKAL BEHANDLES I Utvalg	Møtedato	Saksnr
Komité for miljø- og samfunnsutvikling	01.06.2022	028/22
Kommunestyret	16.06.2022	057/22

Saksbeh.:	Kjersti Enger Dybendal	Arkiv: 20/1350	Arkivsaknr.: K1-144, K2-K00

Revidert tiltaksplan for klima 2022-2026

Vedlegg:

Vedlegg 1 - Revidert tiltaksdel 19.5.2022

Vedlegg 2 - FNs klimapanelers sjette hovedrapport

Rådmannens INNSTILLING

Forslag til revidert tiltaksdel i klimaplanen for Kongsvinger kommune 2021 - 2030 vedtas.

16.06.2022 Kommunestyret

Votering:

Vedtaket var enstemmig.

KS - 057/22 Vedtak

- Forslag til revidert tiltaksdel i klimaplanen for Kongsvinger kommune 2021 - 2030 vedtas.
- Klimavurdering legges inn som fast punkt i all kommunal saksbehandling for politiske vedtak der det har relevans på lik linje med f.eks. " konomiske konsekvenser" og "Medbestemmelse".

01.06.2022 Komité for miljø- og samfunnsutvikling

Nytt forslag fra Thor Ringsbu:

Klimavurdering legges inn som fast punkt i all kommunal saksbehandling for politiske vedtak der det har relevans på lik linje med f.eks. " konomiske konsekvenser" og "Medbestemmelse".

Votering:

Rådmannens innstilling med tilleggsforslag fra Thor Ringsbu, KRF, ble enstemmig vedtatt.

KOMS - 028/22 Vedtak

- Forslag til revidert tiltaksdel i klimaplanen for Kongsvinger kommune 2021 - 2030 vedtas.
- Klimavurdering legges inn som fast punkt i all kommunal saksbehandling for politiske vedtak der det har relevans på lik linje med f.eks. " konomiske konsekvenser" og

"Medbestemmelse".

Saksopplysninger:

Kongsvinger kommune vedtok høsten 2018 en regional strategi for miljø og klima og første versjon av handlingsplan for miljø og klima 2019-2030 med fokus på 2019. Klimaplanen ble utarbeidet i all hovedsak i 2020 da det ble inngått en avtale med Asplan Viak om bistand til

utarbeidelse av planen. Klimaplanen ble vedtatt av kommunestyret 17.6.2021.

Det ble gjennomført et arbeidsverksted for utarbeidelse av klimaplanen 14. oktober 2020 hvor arbeidsutvalget for miljø deltok. I tillegg til arbeidsutvalget var resterende medlemmer av komité for miljø og samfunnsutvikling, gruppeledere og utvalgte organisasjoner invitert. På grunn av smittevern hensyn måtte deltakelse begrenses.

I løpet av 2021 og 2022, etter at kommunens klimaplan ble vedtatt, har FNs sjettede hovedrapport blitt lansert i tre delrapporter (se kort oppsummering i vedlegg 2 og kildehenvisninger nederst i saksfremlegget). En av konklusjonene er at dersom global oppvarming skal begrenses til rundt 1,5C må de globale klimagassutslippene nå en topp innen senest 2025, og reduseres med 43 % innen 2030. For å få til dette kreves det umiddelbare og kraftige utslippskutt i alle sektorer.

I februar 2022 ble det arrangert en klimaworkshop for enhetsledere i miljø og samfunn og relevante rådgivere fra kommunalområdene for å se nærmere på hvordan tiltaksdelen i klimaplanen kan videreutvikles.

På bakgrunn av diskusjoner i klima- og miljøgruppa i 2021, klimaworkshop 2022 og lansering av FNs sjettede klimarapport har vi valgt å lage en ny og mer oppdatert tiltaksliste for klima. I denne saken presenteres en revidert tiltaksliste til klimaplanen.

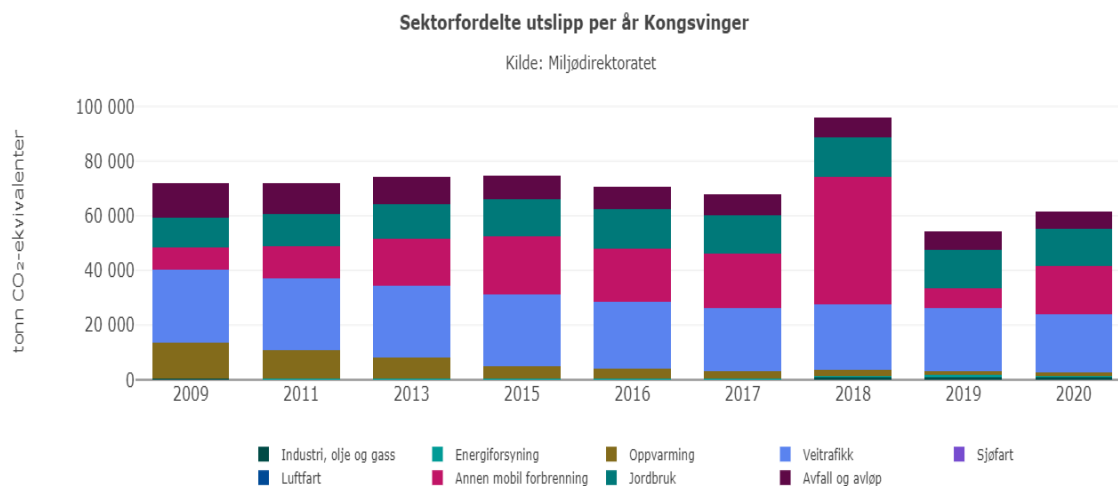
Vurdering:

Kommunens arbeid med klimaplanen

Målet i klimaplanen er at de direkte klimagassutslippene i Kongsvinger skal reduseres med 52 % innen 2030, sett i forhold 2009-nivå og at de direkte klimagassutslippene for kommunens virksomhet skal reduseres med 90 % innen 2050. Det er samme mål som Norge har forpliktet seg til. Den reviderte tiltaksplanen inneholder viktige tiltak for å få redusert klimagassutslippene i kommunen, men det vil i årene fremover være behov for flere og større tiltak for at Kongsvinger kommune både som organisasjon og samfunn fullt ut skal ta vår andel av utslippsreduksjonene vi som nasjon har forpliktet oss til.

Miljødirektoratet gir årlig ut statistikk som viser estimat av de direkte klimagassutslippene

fra Kongsvinger kommune. Den største utfordringen vi har av direkte utslipp i kommunen er veitrafikk (blå farge), avgiftsfri diesel (rød farge) og jordbruk (grønn farge). Trenden fra 2015 er at utslippene er på vei nedover, selv om statistikkgrunnlaget for årene 2018 og 2020 gir noen rare utslag og skaper en viss usikkerhet i tallene for vår kommune.

Figur 2. Direkte utslipp fra Kongsvinger kommune. Kilde: Miljødirektoratet

Ut ifra de historiske utslippene i figuren over kan vi se at innenfor Kongsvinger kommunes grenser er det allerede oppnådd en reduksjon på 14 % hvis vi ser 2009 i forhold til 2020. For å nå målet om 52% reduksjon innen 2030 gjenstår det dermed å redusere klimagassutslippene med ytterligere 38 % i forhold til 2020 nivå. Men som figuren viser over så varierer tallene mye fra år til år, og dette er kun estimater som gir en indikasjon på hvilken retning utslippene går.

I tillegg til de direkte utslippene finnes det mange indirekte utslipp. Selv om tallet for de direkte utslippene i Kongsvinger virker høye, er tallene for de indirekte utslippene enda høyere. Det finnes ingen offisiell statistikk over de indirekte utslippene fra Kongsvinger, men klimaplanen for Kongsvinger 2021 – 2030 fra Asplan Viak viser at årlig indirekte utslipp fra Kongsvinger kommune anslås til 164 462 CO₂e. Den aller største bidragsyteren til de indirekte utslippene i Kongsvinger er transport (33%) og reise, etterfulgt av matforbruket (16%) og energiforbruk (14%).

Vi har kun tall på de indirekte utslippene fra innbyggerne våre. Dette medfører at det er enkelte indirekte utslipp fra det offentlige og fra næringslivet som ikke fremkommer av oversikten, men som likevel har stor betydning. Dette gjelder spesielt utslipp fra bygg- og anleggsvirksomhet. Vi har ikke spesifikke tall på hva bygg- og anleggsvirksomheten bidrar med av klimagassutslipp i Kongsvinger. I følge en rapport utarbeidet av Asplan Viak i 2019 var det årlige klimafotavtrykket fra kommunal virksomhet i Norge 5,8 millioner CO₂e, der bidraget fra bygg og anlegg i gjennomsnitt utgjorde rundt en tredjedel av utslippene. En annen studie fra Asplan Viak, bygg- og anleggssektorens klimagassutslipp, 2019, viser at bygge- og anleggsbransjen i Norge samlet står for rundt 15 prosent av Norges klimagassutslipp.⁹ Bidrag fra import og eksport er ikke tatt med.

Tiltakene i den reviderte tiltakslista retter seg både mot direkte og indirekte utslipp. Både underveis og etter at klimaplanen ble vedtatt i juni 2021 har det blitt gjennomført og satt i gang flere tiltak, blant annet:

- 55 % av kommunens bilpark består nå av elbiler med tilhørende ladestasjoner
- Ny brannstasjon og Langeland skole bygges i massivtre
- Det er gjennomført flere enøk-tiltak, som eksempel er 1000 gatelys nå ledlys
- Elykler er donert fra kommunen til BUA for utlån til innbyggere
- Kommunen er med i kampanjen "race to zero" og skal signere Osloregionens ordførererklæring om klima og miljø
- Etablert egen arbeidsgruppe for miljø og klima
- Igangsatt prosjektet mer klimavennlige innkjøp i Kongsvingerregionen
- Utarbeidelse av gåstrategien walkmore pågår
- Registreringen «barnetråkk» og holdningskampanje for gange/sykkel/kollektivtrafikk på barneskolene i kommunen pågår
- Robotgressklippere tatt i bruk
- Pilotprosjekt - etablering av blomstereng
- Klimahensyn blir i større grad hensyntatt i planarbeid og gjennomføring av enkelttiltak

I tillegg fikk Kongsvinger kommune tildelt tilskudd fra miljødirektoratet gjennom ordningen klimasats til to prosjekter i 2021:

1. Grønn transport og logistikk – nullutslipp, kr 400 000
2. Ladestasjoner til kommunale tjenestebiler, kr 382 500

I 2021 ble det søkt klimamidler gjennom EU til et planlagt prosjekt for 2022, hvor kommunale bygg skal analyseres for energiøkonomiseringstiltak og fornybare energikilder. Søknaden ble dessverre ikke innvilget. Kostnaden for prosjektet er estimert til ca. 1-1,5 millioner kroner og er planlagt å gjennomføres i 2022, selv uten støtte.

I 2022 ble det søkt om 1 100 000 kroner fra Miljødirektoratet gjennom ordningen klimasats til prosjektet «klimagassutslippene fra arealbrukssektoren».

Gjennom dette arbeidet har det vært ønske om å få inn flere tiltak rundt temaet klimatilpasning, overvann, naturmangfold, miljø og kommunikasjon. Det vil også være hensiktsmessig å revidere klimaplanen om ikke så lenge (1-2 år).

Vurdering av kommunens klimaarbeid i forhold til FNs klimapanelts sjette hovedrapport

Ettersom den andre delrapporten til FNs klimapanel er så tydelig på viktigheten av å bevare naturlige økosystemer og tilpasninger til klima, har rådmannen valgt å ta inn disse temaene i tiltakslista. Tiltak for klimatilpasning og miljø- og naturmangfold har ikke vært nevnt i tiltakslista i klimaplanen tidligere, og er derfor tatt med nå under tabellen «klimatilpasset by- og tettstedsutvikling».

Den tredje hovedrapporten trekker fram blant annet at å tenke nytt rundt byer kan være en del av løsningen. I Kongsvinger har vi gjennomført prosessen Kongsvinger 2050, hvor målene er veldig i tråd med det som trekkes fra av FN (UN News) og FNS klimarapport. 5, 6, 7 og 8 Ett av de tre hovedmålene i Kongsvinger for arealbruk og transport er at «Kongsvinger er en mer kompakt by med korte avstander mellom daglige gjøremål.» Dette gjør det enklere å øke andelen som går, sykler og reiser kollektivt. Bystrategien Kongsvinger 2050 legger også overordnede rammer og føringer for byutvikling, arealbruk

og transportsystem fremover. Bystrategien skal bidra til å:

- Skape en mer attraktiv by med gode stedskvaliteter
- Styrke Kongsvinger som regionsenter
- Øke andelen som går, sykler og reiser kollektivt
- Bedre folkehelsen i Kongsvinger
- Redusere klimagassutslipp, støy og lokal luftforurensing

Rådmannen har derfor tatt inn dette tiltaket i lista: «Gjennomføre handlingsplanen knyttet til Kongsvinger 2050», for å synliggjøre hvor viktig det er å følge opp handlingsplanen til Kongsvinger 2050 og for å understreke viktigheten av disse tiltakene for klima.

Ettersom den tredje delrapporten også tydelig peker på at omstilling til klimaløsninger krever landareal, og at landareal er en begrenset ressurs, har rådmannen tatt med tiltaket: «sikre at det blir utarbeidet areal- og klimaregnskap for all utbygging». I tillegg er tiltaket «Kartlegging av nydyrking, nedbygging og nye torvuttak av myr for å få økt fokus på karbonlagrene i disse områdene, og lage klimaregnskap for myrer som bygges ned» tatt med i tiltakslista.⁷

Basert på FNS klimarapport er det også søkt midler fra Miljødirektoratet til et prosjekt for kartlegging av utslipp fra arealbrukssektoren. Dette tiltaket er også med i lista.

Økonomiske konsekvenser:

Sakens innhold vil påvirke drift- eller investeringsbudsjett ved at kommunen forplikter seg til å gjennomføre tiltakene som står i den reviderte i tiltakslista. Kostnadene for gjennomføring må innarbeides og prioriteres opp mot andre tiltak i årlig budsjett, klimabudsjett og økonomiplan.

Medbestemmelse:

Tiltakslista er drøftet og informert om til ansatte i kommunen, i tillegg til GIR og GIVAS.

Konklusjon og oppsummering:

Det gjøres allerede mange bra klimatiltak i Kongsvinger, men det er behov for å trappe opp tiltak fremover for å klare å oppfylle forpliktelsene i klimaplanen, og bidra til å nå bærekraftsmålene, og de nasjonale målene Norge har forpliktet seg til i Parisavtalen.

Rådmannen anbefaler at forslag til revidert tiltaksdel i klimaplanen for Kongsvinger kommune 2021 - 2030 vedtas.

Kilder

1. Miljødirektoratet, sjette hovedrapport: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/fns-klimapanel-ipcc/dette-sier-fns-klimapanel/sjette-hovedrapport/>
2. Miljødirektoratet, første del, sjette hovedrapport: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/fns-klimapanel-ipcc/dette-sier-fns-klimapanel/sjette-hovedrapport/hovedfunn-forste-del-sjette-hovedrapport/>
3. Miljødirektoratet, andre del, sjette hovedrapport: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/fns-klimapanel-ipcc/dette-sier-fns-klimapanel/sjette-hovedrapport/hovedfunn-andre-del-sjette-hovedrapport/>)
4. Statsforvalteren, Oslo og Viken: <https://www.statsforvalteren.no/nb/oslo-og-viken/barekraftsmalene/vi-folger-opp-fns-klimarapport-som-ble-lansert-mandag/>
5. FN-sambandet, FN nyheter: <https://www.fn.no/nyheter/ny-klimarapport-det-er-naa-eller-aldri-om-skal-vi-naa-1-5-gradersmaalet>)
6. United Nations, UN News: <https://news.un.org/en/story/2022/04/1115452>
7. Miljødirektoratet, tredje del, sjette hovedrapport: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/fns-klimapanel-ipcc/dette-sier-fns-klimapanel/sjette-hovedrapport/hovedfunn-i-tredje-del-i-sjette-hovedrapport/>)
8. Kongsvinger 2050: <https://www.kongsvinger.kommune.no/politikk-organisasjon-planer/byutvikling/kongsvinger-2050/>
9. Bygg- og anleggssektorens klimagassutslipp, 2019, https://www.bnl.no/siteassets/dokumenter/rapporter/klimautslipp_bae_2019.pdf